

ШЫН

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНУҢ, КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕДИНИҢ БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРЫНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИҢ ОРГАНЫ

1952
ИЮЛЬ
18
ПЯТНИЦА
№ 138 (2568)
ӨРТӨЗ 20 КОП.

Совет Эвилелинде (1 арын).
Сиген белеткелинин темпизин дүргедедир (1 арын).
ПАРТИЯҢА АМЫДЫРАЛ:
Н. Лобанов.—Партия чырыдышыкының системасын политөөрөдилгени түнели (2 арын).
И. Тихонов.—Капитализмни нити кризисинин дугайы (2—3 арын-пар).

С. Тамба.—Тыва хүрешти спортун массалыг хевирлеринин бирээзи болдулар (3 арын).
РЕДАКЦИЯГА ЧАГААЛАР:
Д. Байыр-оол.—Аныктарын културлуг негелдезин кым хандырыл.
Х. Хөөкүй-оол.—Колхозта номчулга бажынын ажылыне кичээгин салыр. С. Алексей.—Чонун негелдезин кажан хандырыл ирги? (3 арын).
Волга-Донун судно чоруур В. И. Ленин аттыг каналын доостунгайына улус демократиянын чурттарынын ажылчы чоинары нийбиле байырлап турар (4 арын).
Кореяда болушкуннар (4 арын).

Күш-шыдал болгаш чалымы назынның байырлалы

Күш-культура болгаш спорт болза, бистин совет социалисттиг чуртувуста хүндүлүг болгаш бедик черни ээлеп турар. Спорт—бистин чуртувустун хоорайларында-даа, көдээинде-даа бүгү чонун канчаар-даа аажок улуг сонургалынын, ынакшылынын херээ болу берген. Ажылчы чоннарын кадикшылынга, күш-ажылынга, дайынчы белеткелинге, өөредилгезинге совет спорттун эң-не дузалыг, мурнакчы системанын бүгү делегейини күш-культура нийтелилери көрүп, бүзүрөп турар.

Бистин большевик партиясы, Совет чазавыс болгаш эш Сталин боду-биле бистин чуртувуска күш-культураны бүгү хемчеглер-биле сайзырадырыче хемчээтинмес улуг кичээгини болгаш сагыш салышкынын илергейлеп турар. Ол улуг сагыш салышкына хары кылдыр, советтин спортчу хей нийтелилери, күш-культура организациялары ажилчы чоннарын күш-культура кижиздилгезинин, совет спортсменнерин мастеровозун бедидер талазы-биле чыл келир тудум-на көскү чедишкенин чедип ап турарлар. Ооң тодаргай херечин болза, спорт оюннарын футбол, волейбол, баскетбол, шыдыраа, база аар, чинк атлетикаларын, коньки спортунун талазы-биле бүгү-делегейини маргылдааларына бистин совет күш-культуруларыныстың кайгамчыкты тилелгелери болур.

Күш-культураның хөгжүлдезинге бүгү таарымчалыг байдалдарны тургусканын түнелинде, совет күш-культураның үндөзүн болур «ССРЭ-нин күш-ажылга болгаш орам камгалалына белен бол» деп демдикти эдилектеринин, база спортчу разрядтарын хүрээлини чыл бүрү-де-ле өзүп турар.

Совет улус, ооң миллион-миллион күш-культуру армиясы бо хүн бодуну байырлалын демдегеп эрттирип турар. Июльдуң 18—күштүглерини, кадик шырактарын, дидимнерин болгаш аваныгларын байырлап хүнү. Бо хүн совет эр, херээжен күш-культурулар спорттун янзы-бүрү көргүзүлгелеринин талазы-биле боттарынын чагы кростарына, спартакиадаларына, спортчу парадтарына, туристтик походтарына чыылгаш, ВКП(б)-нин Төп Комитетинин, Совет чазактын күш-культура дугайында айтышкынарнын күсселдезин түнел, совет спорттун чагай туктарын боттарынын стадионнарына, спорт шалдеринге киикидир көдүрүп үндүрүлөр. Олар бо хүн совет спорттун сорук кирикчи хөгжүмнеринин үнере-биле, күчүлүг маршруттары-биле бүгү делегейин мурнакчы киж төрөлгетеннерин, бүгү спортчу нийтелилди тайбынче, демократияже, социализмче кыйгырларлар.

Совет эрге-чагырганын ачызы-биле Совет Тыванын ажилчы чоннарынын чедип алганы социалисттик ажил-айгынын, культура тургузушкуну-нун канчаар-даа аажок чедишкенин түнелинде, бистин областың хей нийтелилери, эр, херээжен күш-культурулары бодунуң улуг байырлалынын хүнүн күш-культура болгаш спорт ажылынын биче эвес чедишкени-биле уткуп турар. ВКП(б)-ниң Төп Комитетинин күш-культура дугайында төгүлүг айтышкынарны үндөзүлгөнүгөн, областың партия, совет органнары ажилчы чоннарын күш-культура кижиздилгезинин херээ экижидер талазы-биле элээн ажилдарны кыл-

ган. Күш-культураның коллективтеринин саны биче чыл бүрү-де-ле өзүп, оларнын кежигүннеринин хүрээли калбарып турар.

1952 чылдын чүгле баштайгы чартынын дүргүндө областа күш-культураның 80 чаа коллективтери тургустунган, олар 2600 ажыг кежигүннери катыштырып турар. Чонун ортузунга күш-культура болгаш спорт ажылын непередеринге таарымчалыг байдалдарын тургустунуп турарынын түнелинде ажилчыларнын, колхозчу тараачынарнын, интеллигенциянын спортче ынакшылы улам-на улгадып турар. Чүгле бо чылдын 6 айларынын дүргүндө районнарга, областың төвүнчө чоруткулаан массалыг спорт хемчеглеринге хоорай болгаш көдээнин спортсменнери калбаа-биле киришкенер. Спорттун кышкы болгаш чагы көргүзүлгелеринин талазы-биле бо чылдын чоруткулаан школаларнын, улуг улустун маргылдаалары бедик спортчу-техниктиг түнелдерни көргүскүдээн.

Областың күш-культурулары бо чылдын чинк атлетика болгаш спорт оюннарын талазы-биле Абакан—Черногорск хоорайлары-биле маргылдааларга бир дугаар черни эжелээш мөңгүн кубокту ийи чыл улаштыр болуна биче улуг ап турар. Күш-культурунун байырлалын таваарыштыр бистин областың эр улустун баскетбол болгаш волейбол командалары РСФСР-ниң бир дугаар чери дээш маргылдааларда киржип турарлар.

Ооң-биле чергелештир, бистин областа күш-культура болгаш спорт ажилы ам-даа куду денделде турар болгаш ВКП(б)-ниң Төп Комитетинин негелдезин харылавайын турар деп демдеглээр херек. Күш-культураның болгаш спорттун областың, хоорай, районнар комитеттери болгаш эки-тураның спорт нийтелилдеринин областың советтери боттарынын хүлээлгелерин чептес күсүдип турар. Оларнын календарь планнарын өзү-гаар чорутса чогуур дыка хей массалыг спорт хемчеглери күсүтин-мейн турар, чорутунуп турар кростар, спартакиадалар массалыг эвес болуп турар болгаш оларнын спортчу-техниктиг, организастыг денели куду болуп турар.

ВЛКСМ-нин областың, хоорай болгаш районнар комитеттери, база профсоюздеринин организациялары ВЛКСМ-ниң XI, СССР-ниң профсоюздеринин X улуг хуралдарынын, ВЛКСМ ТК-нын VIII пленумунун болгаш күш-культура, спорт ажылынын талазы-биле ВЦСПС-тин доктаалдарынын күсселдезин чедир хандырып турарлар.

Партия, совет, комсомол, профвиел болгаш спорт нийтелилдеринин организацияларынын чугула сорулгасы болза, күш-культура болгаш спорт ажылын сайзырадырынын талазы-биле ВКП(б) обкомунуң болгаш облкүссөмонун уладалары үндүрүп турган доктаалдарынын күсселдезин организастаары, күш-культура болгаш спорт херээжин ажилын боттуг удуртулга-биле хандыраы болур.

Бистин областың спортсменнери бүгү Совет Эвилелиниң күш-культурулары-биле кады бистин чуртувуска коммунисттик тудушкунун иапкейлаг киржикчилери болбушан, ооң-биле кады спортчу-техниктиг чедишкенин улам быжылгап, чаа-чаа чедишкенирге чедерлер.

Тараа ажаап алышкыны

Чурттуң мурнуу чүгүндө бода тараа ажаап алышкыны калбарып турар. Колхозтар бир миллион ажыг гектар черни кызытазынын болгаш арбайын дүжүдүн кезип алган. Ортаакы Азиянын болгаш Закавказьениң бүгү республикаларында ажаап алышкын ажилы хайнышкынын чоруп турар. Сонгу Кавказга, Украинанын мурнуу талакы районнарында, Молдав ССР-де болгаш Крым облазында ажаап алышкынын ажилы база эгелээн.

Повольезде, Украинаның төп

районнарында, Россия Федерациязынын кара хөрзүнуң төп областтарында тараа быжып турар. Бо черлерге ам удатпас тараа кезилдези эгелээр. Машина-трактор станциялары эркен чылдаазындан хей машиналарны колхоз ховуларында аппарып белеткеп тургускан. Чаа комбайннарларнын отрядтары белеткээ. Ставрополь крайга болгаш Крым облазын бүгү тарааларның кезилдезин эгезинден-не комбайннар-биле ажаап алыр.

(СЭТА).

СИМФЕРОПОЛЬ. Крымның ховуларында тараа ажаап алышкыны массалык-биле чоруп турар. Областың хей-хей колхозтары болгаш совхозтары күзүн чагып тараан арбай-

ны ажаап алгаш, кызылтас кезилде-зиче эгелеп кирипкен. Тараа кезилдези-биле чергелештир саван сарайтаашкыны болгаш өске-даа ажилдарны чорудуп турар. (СЭТА).

Совет чурт улам-на каас-шиник апар чыдар

Москва беш далайларын аразында порт апарган. Автомобильдер, автоматтыг станоктар, янзы-бүрү машиналар, моторлар болгаш найсылал бүдүрүлгелеринин бүдүрүп үндүргени өске-даа кайгамчыктыг техниканы чүдүргөн хей-хей суллолар Москвадан чурттуң мурнуу талазында порттарже ам удавас шуужуптарлар.

Волганы Дон-биле катыштырып турар чаа суг оруунун тудушкунунга москвичалар улуг салышкынары киригенер. Коммунизминин улуг тудушкунуңа энергетиктиг машиналар бээр эң улуг бүдүрүлгө болза, Куйбышев аттыг трансформатор заводунун коллектив болур. Ол заводка чүс-чүс трансформаторларны белеткеп, Волга-Донче чоруткан. Завод Цимлянскийн суг бедиринге херектиг дыка хей күчүлүг машиналарны база бүдүрүп үндүргөн.

Волга-Донун судно чоруур каналын ажаар дугайында ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң доктаалыга ол бүдүрүлгени завод коллектив улуг чоргаарал-биле ужурашкан. Ол төгүлүг болушкунга алдар болдурган беседалар, солун номчулгалары цехтерге, мастерскаяларга болуулаан.

—Чаа суг оруун тургузарына бистин өөдүңү күш-ажылыныс база дузалааныга бис чоргаарланып турар бис. Улуг сталинчы тудушкунуң бир дугаарынын ажилдадып кириген чорук Төрөөн чурт дээш, бистин чуртувуска коммунизминин тилелгези дээш чаа-чаа күш-ажылчы маалдырлыг чоруктарны кылырыне бисти сорук кирип турар—деп стахановчу Романенко чугаалаан.

Росткинскийн тудуг машиналар заводунуң продукцияларын Волга-Донун тудушкуну экизи-биле үнелеп турганнар. Ол заводка күчүлүг бетон насостарын, тудушкун тус-

кай агрегаттарын болгаш өске-даа хей-хей механизмнери белеткеп турган. Ол техниканың дузасы-биле шлюзтар, чалдар, плотиналар болгаш көвүрүлгелер тудушкунунда хей-хей ажилдарны механизастаан турган.

Чаа тудуг оруунун тудушкунунда ажилдарнын доозулганынын талазы-биле беседалар болгаш хуралдар бүдүрүлгенин цехтеринге болу-дур эрткен. Заводтун стахановчу токар А. Н. Юсов мынча дээн:

—Бистин заводувустун машиналары муң-муң тудугжуларның күш-ажылын чингедип, нарын ажилдар хуусаа бетинде күсүлдеринге дузалаан чорукка бис чоргаарланып бис. Волга-Донун тудуу болза, бистин улзувустун амыдыралы улам каас чараш, а күрүне улам күчүлүг болзун дээш бүгү күштү салып турар совет чазактын тайбыс полити-казыны херечизи болур.

Волга-Донун судно чоруур каналын ажитынганынын дугайында өөрүшкүлөг медээ Москваның П. Алексеев аттыг нарын сукно фабриказынын цехтеринге дүргени-биле тарай берген. Бесед уезинде артыкчы эш Мураченкова бодунун ажил талазы-биле эштеринин бодал сеткилдерин мынчаар илереткен:

—Совет кижилерге улуг байырлал келген. Чедип алган тилелгеге өөрүрү-биле чергелештир бис ынак Төрөөн чуртувустун улам ынай чечкелери дээш, чонун чагай амыдыралынын чаа көдүрүлүшкүнү дээш улам шиптирлиг ажилдаар бис. Большевик партиянын, бистин ынак башкыныс эш Сталинның удуртулары-биле бис коммунизминин өске-даа улуг тудушкуну ол ышкаш чедишкенин тургузар бис—деп Мураченкова чугаалаан.

(СЭТА).

Бедик дүжүттү ап турар

ХЕРСОН. Каховский районда Куйбышев аттыг колхозта күзүн чагып тараан кызылтастың бедик дүжүдү ап турар. 180 гектарда күзүн чагып тараан кызылтастан бир гектардан-на 38 центнери бастырып алган. Бир муң беш чүс гектар черин тараанын ортумак дүжүдү 27

центнер чедип турар. Гениченский районун Сталин аттыг, Чаа-Маяковский районун Молотов аттыг болгаш Ивановский районун Мичурин аттыг көдээ ажил-артельдери бир гектар черден-не 30 центнер чедир тарааны бастырып ап турар.

СИГЕН БЕЛЕТКЕЛИНИҢ ТЕМПИЗИН ДҮРГЕДЕДИР

Би-Хемде сиген кезилдези

ТУРАН. (Телефон-биле). Би-Хем районунуң колхозтары нийтинин малына чөм белеткелинин планын июль 15-ке чедир 8,9 хуу күсүткен. Районнун колхозтарындан «Кызыл сылдыс», «Кызыл тараачын» бол-

гаш Кочетов аттыг колхозтар сиген кезилдезин чүгээр чорудуп турар.

Олар сиген кезеринин планын июль 15-ке чедир 10-дан 14 хуу чедир күсүткенер.

Мал чеминиң белеткели

КЫЗЫЛ-МАЖАЛЫК. (Телефон-биле). Барың-Хемчик районунуң колхозтарында нийтинин малына чөм белеткелинин байдалы мындыг байдалыг чоруп турар. Июль 15-те медээ-биле алырга сиген кезеринин планын район нийтизи-биле 8 хуу күсүткен, азы 540 га черни сигенин кестирген болгаш 902 тонна сигенин ажаап алган.

«Совет Тываны 5 чыл ою» болгаш Ворошилов аттыг колхозтарда чүгээр чоруп турар.

Оон ынай «Победа» колхоз (даргазы эш Таржаа, партия организациязынын секретари эш Бадакай) болгаш Молотов аттыг колхоз (даргазы эш Содунам) сиген кезилдезин кончуг харысалга чок оозалдып турарын демдеглээри чугула.

„Мурнакчы“ колхозта

ТЭЭЛИ. (Телефон-биле). Бай-Тайга районун Шуй сумуда «Мурнакчы» колхозтун колхозчулары нийтинин малына ооң чеминиң быжыг суурун тургузар дугайында башкы Сталинга чоруткан чагаазында алган хүлээлгезин эки күсүдип турарлар.

Колхозчулар 50 ажыг хол хадырлары болгаш өске-даа.

Колхозчулар бо хүнге чедир 183 га черни сигенин кестирген, 1466 центнер сигенин ажаап алган, ынакчаш сиген кезилдезинин талазы-биле районун өске колхозтарын мурнап турар. Колхозтун сиген шөлүндө чаа-чаа сарааттар үргүлчү немежип турар.

Силос салышкыны

САРЫГ-СЕП. (Телефон-биле). Каа-Хем районунуң колхозтары силос салышкынын эки чорудуп турар. Силос салырынын планын июль 15-ке чедир «Кызыл туңг» колхоз 71,7 хуу күсүткен. Ында ажилдап

турар эш Микущинин силос салыр бригадасы эки ажилдап турар. Ол ышкаш «Большевик» болгаш Ворошилов аттыг колхозтарда силос салышкыны эки чоруп турар.

ССРЭ-ниң Шериг-Далай Флодунуң хүнүнге алдар болдурган походтар болгаш маргылдаалар

ССРЭ-нин. Шериг-Далай Флодунуң хүнүнге белеткеп чурттуң хоорайларында болгаш суурларында чоруп турар. Орус совет шериг-далай флодунуң маалдырлыг төөгү-зүнүн дугайында база дайынчы болгаш политиктиг өөредилгеге шериг далайжыларын чедип алган чедишкенин дугайында илеткелдерни, беседаларны болгаш лекцияларны ДОСААФ-тың эге организацияларында чорудуп турар.

Далай моделизминин, парустуг болгаш сугта кылар моторлуг спорттун талазы-биле маргылдаалар чурттуң республикаларында, крайларында база областтарында чоруп турар.

Байырлалга тураскааткан шлопалыг походтарын чер болганда организастап турар. Казанын В. И. Ульянов (Ленин) аттыг күрүн университетинин студентилери шлопалыг походче үнүпкенер. Оларнын эрттер оруу: Казань — Горький — Казань. Хей хүннерде эрттер улуг походту Молотов хоорайнын спортсменнери организастап турар. Оларнын оруу: Мологов — Ульяновск — Куйбышев — Саратов — Сталинград — Ростов на-Дону — Вологда. Вологданын досоафчылары Вологда-Короново — Вологда тавары эрттер шлопалыг поход организастап турарлар.

Шериг-Далай Флодунуң хүнүнге алдар болдурган шлопалыг походтарын Москваның, Ленинградның болгаш чурттуң өске-даа хоорайларынын досоафчылары чорударлар.

Мурнуу-Украин каналдың тудуунда

ЗАПОРОЖЬЕ. Волга-Донун судно чоруур В. И. Ленин аттыг каналын тудууну доозулганы-биле чергелештир Мурнуу-Украин каналдың тудушкунуң ортузунда чаз суш-ажылчы көдүрүлүшүн хайныгып үнгөн. «Укрводстройнун» коллективни Волга-Донун тудушкунуңа байырлыг телеграмма чоруткан, улуг тилелге-биле колбаштыр оларнын амыр-мендизин айтырганнар.

Эш И. В. Сталинга чоруткан чагаада, 1952 чылдын планын хуусаа бетинде күсүлдер талазы-биле алдынган хүлээлгелерни чедишкени.

(СЭТА).

20 муң колхозчу тудушкуну

МИНСК. Белоруссиянын колхоз тудушкуну тараа ажаап алышкынына 3 муң хире чаа тараа кургактар болгаш тараа шыгаар черлерин белеткен кылган. Ол бүгүнү ол черин материалдары-биле тудуп белеткээ. Чүс-чүс чаа бажынарны, клубтарны, культура бажынарны, уруглар яслерин ажилдадала киирген.

Колхозтарда тудуг материалдарынын бүдүрүлгелерин тургузуп турар. Чыл төңчүзүнге чедир Витебск областың көдээ ажил-артельдери 50 хире туубу болгаш чугай заводдарын тудуп тургузарын төзөвилээн. Бо чылдын төңчүзүнге чедир республикага шупту 350 чыгын ыңдыг бүдүрүлгө черлери тудуп тургустунган турар.

Белоруссиянын колхозтары улуг мергежилди тудушкунуңа бир чыл хуусаалыг курстарга тудуг бригадаларынын бир муң чыгы десяткистерин болгаш бригадирлерин белеткеп үндүргөн. Муң-муң колхозчулар шукатура, демир, даш, печь кылар мергежилди чедип алган.

Белоруссиянын колхозтарынын тудушкуну бо чылын ажилгалче 20 муң хире чаа тудушкуну киирер.

(СЭТА).

Четчир санныг чем суурун белеткээри чугула

САРЫГ-СЕП. (Телефон-биле). Каа-Хем районунуң чамдык колхозтарында нийтинин малына чөм белеткели чүгээр чоруп турар. Ылангыя «Ленинчи орук» колхоз сиген белеткээринин планын июль 15-ке чедир 9,8 хуу, «Октябрь 30 чыл ою» колхоз 6,9 хуу, «Победа» колхоз 6,3 хуу күсүдип алганнар.

Ындыг болза-даа, чамдык колхозтар сиген ажаап алырынын темпизин кончуг оожум чорудуп турар. Сиген белеткеп алырынын планын июль 15-ке чедир «Сталинчи орук» колхоз чүгле 2,8 хуу, «Большевик» колхоз 2,4 хуу күсүткен.

Сүт-Хөл районунуң колхозтарында

Нийтинин малына ооң чеминиң быжыг суурун тургузар дээш Сүт-Хөл районунуң колхозтары сиген кезилдезин хайнышкынын чорудуп турар. Колхоз бүрүзүнде сиген кезеринин тускай бригадаларын тургускан. Калинин аттыг колхозта сиген кезилдези дүлүктөп турар. Ооң сиген шөлүндө 30 киж составтыг бригада,

сиген кезер ийи машиналыг ажилдап турарлар. Ында чаа-чаа сарааттар үргүлчү немеи тургустунуп турар.

Сиген кезилдезинин ажилы «Большевик», «Сталинчи орук» болгаш Киров аттыг колхозтарда эки чоруп турар.

Эрзин районда малга чем белеткели багай чоруп турар

САРЫГ-БУЛУҢ. (Телефон-биле). Эрзин районунуң колхозтары июльдуң 15-ке чедир 873 га черни сигенин кестирген, 4181 центнер сигенин ажаап алган. Мал чөм белеткээринин ажилы «Коммунизмче орук» колхозта чүгээр чоруп турар, ол колхоз сиген кезеринин планын 10,7 хуу, силос салырынын планын 100 хуу күсүткен.

Ындыг болза-даа сиген кезилдезинин болгаш силос салышкыны

ның темпизин районда кончуг оожум чоруп турар. Район сиген кезеринин планын нийтизи-биле чүгле 3,2 хуу күсүткен. Ооң кол чылдагааны болза, районунуң чамдык колхозтары сиген кезилдезинче чогуур күштү салбайн турар. Ылангыя «Кызыл сылдыс», «Сталинчи орук» колхозтар боттарынын бар аргаларын болгаш күштерин сиген кезилдезинче мобилизаставин турарлар.

Севи нөдээ Сөвөднинг ажылы экижидер

Тожу районун Севи кездэ Сөвөднинг ажылында улуг четпестер бар болуп турар. Ылангыя Советтин орг-анизас-массалы ажылы сандаргай байдалдыг. Көдээ Советтин сессия-ларын ховар эрттирип турар, ол сессиялардан үндүрүн шиптирлер-ниц күүселдизи канчаар чоруп ту-рарын хынавайн турар, оон түнче-линде үндүргөн шиптирлер амьды-рал кырынга боттанмайн турар. Кө-дээ Советтин даргазы эш Пнев депу-таттары болгаш совет активти кө-дээ Советтин ажылынга кириштир-бейн турар.

Чурттакчы чонун ортузунга кул-тура-массалыг болгаш кижизидилге ажылында көдээ Совет чорутпайн турар. Көдээ Советке хамаарып турар ында эмнелге салдырынып, садынның ажылдарында улуг чет-пестер бар турда, көдээ Советтин даргазы ону тооп көрбейн турар.

Чонун учдун шын тургузуп, партиянын болгаш чазактын ажыл-агый, культура тургузушкунунун талазы-биле салып турар сорулгала-рын күүседиринче ажылчы чонну мо-биллистаар хүлээлгезин көдээ Со-вет күүсетпейн турар. Севи суур болза, күрүненин планын оонаалга-ларын күүседиринден ойлап дескен кижилерини узы болу берген. Би-Хем району тургаш, күрүне планын күүсетпейн дезип келген хамааты Бруктов хөй-нитиге ажыктыг кан-дыг-даа ажил кылбайн, Севи суурда анаа чурттап турар.

Көдээ Советтин ажылы мындыг багай турар чорук ажылчы чоннар депутаттарынын Тожу район Сөвө-динин күүскомунун база-ла четпес ажылын керечилеп турар.

В. ТАМДЫН-ООЛ.

Тыва хүрешти спорттун массалыг хевирлеринин бирээзи болдуруп

Тыва хүреш—тыва улустун узун төөгүдүг национал культуразының хевирлеринин бирээзи. Тыва хүреш болза, феодалдыг тургузгунун үе-зинде ажылчы чонун дайыннары дарлакчыларын чонну хемдип-мөл-чүрү, кижилерин бот-боттарынга адааннаштырар, бай-шыдалгыр дар-лакчы кижилерин ажык-кончаа үн-дүрүп алырының бир чепесэ болуп чоран.

Тывага национал хосталгалыг ре-волюция тилезин соонда, ылангыя Тыва Совет Эвилелинин акы-дунма-лышкы улустарның өг-бүлезинге киргенден бээр национал хүреш спорт болгаш күш-культураның бир хевир кылдыр шилээни. Национал хүрешти спорттун массалыг хевирле-ринин бирээзи кылдыр хөгжүдери-ниң ээргитинмес байлак болдунар аргалары бисте бар.

Партия болгаш чазак күш-культу-ра болгаш спортту хөгжүдериңиң хе-рээниге улуг кичээниги салып, күш-культура болгаш спорттун эки-тура нитилелдерин тургузуп, ол черле-ге акшыны болгаш спорт талазы-биле херекселдерин улуг дузалам-чызын көргүзүп турар.

Ындыг турбуже, бистин областың күш-культура болгаш спорт херээ-нин комитети, райкүүскомнар бол-гаш ВЛКСМ райкомнары күш-куль-тура болгаш спорт херээниң ажы-лын, оон шитинде спорттун эки-тура нитилелдерин сайзырадырынга боттарының кичээниги кончуг чет-пес утландырып турарлар. Оон бир керечизи болза, спорттун национал хевирлерин, ылангыя тыва хүреш-ти—спорттун массалыг хевирле-ринин бирээзи болуп сайзыравайн ту-рары болузу.

Национал хүрешти массалы-биле калбартырынга улуг бергезишки-нер таварышпас. Бистин районнары-ныста эки-тураның спорт нитилели-нин «Колхозчу» деп организациа-лар тургустунгулаан. Ол организаци-ялар көдээниң колхозчу спортсмен-нерин, база көдээ интеллигенцияны бодунга хаара тудуп эвилелдеп ту-рар.

Тыва хүрешти моон мурунда се-зонугу характерлиг чорудуп келген, толдугайлаарга, хүрешти чүгле чы-ын чылыг үеде, азы кандыг бир бай-ырларда чорудат турган. Ындыг арга-биле тыва хүрештин хөгжүдө-зин чедип ап шыдавас. Ону чедип алырда спорт нитилелдериниң док-таамал болгаш боттук ажылдары негетинер.

Тыва хүреш талазы-биле облас-тын, районнарын, колхозтарның, спорт нитилелдериниң чемпионат-тарын эрттирерин чедиишкининиң биле эвилелдеп болур. Чемпионат-тардан аңгыда районнар, колхозтар, спорт нитилелдериниң аразынга хү-реш талазы-биле командаларын, эшити журажылгаларын-даа эртти-рип болур. Хүреш талазы-биле ту-стус мөгелерин болгаш командалар-нын аразында-даа чемпионаттарны эвилелдеп болур.

Хүрешти чүгле чыын чылыг үеде чорудары албан эвес, шагын кайы-даа үелеринде, кыжын-даа болза, клубтарга эрттирип болур. Ол ыш-как хүрешти эрттирерде ыявылда хөй кичи чыылган, байырлардан хуннеринде, хөй саныг мөгелер та-варышкан үелерде кылыры база-ла албан эвес. Хүреш талазы-биле журажылгаларын күш-культура-нын көргүзүлгенин кылган кежээ-лерге, 2—4 болгаш оон хөй-даа мө-

гелерин журажылгазын эрттирип болур.

Хүрешти массалы-биле чептере-диринге шаптык болуп турар чүү-лдеринин бирээзи болза, хүрешти эрт-тиреринин чурумунун, мөгелериниң, база судьяларның эргелерин болгаш хүлээлгелерин айткылаан бижимел саавыр чок болуп турары болур. Ычангаш хүреш ала-чаязгарың бо-лушкунунче хуула бээринин журу шап ында. Областың күш-культу-ра болгаш спорт херээниң комитети болза, Бүгү-эвилелин болгаш рес-публиканың күш-культура болгаш спорт херээниң талазы-биле коми-теттеринге айттыргың тургускаш, хүреш талазы-биле бадылаттыг тускай саавыры ажылда кылырын чедип алыры улуг-биле негетинип турар.

Хүреш талазы-биле тускай бады-лап каан саавыр чок болганын ха-раазы-биле чамдык мөгелер, ыла-нгыя аныяк мөгелер хүреш чурумун-га таарышпас, удурлангыч мөгө-нин каденыга айылдыг аргаларын хереглеп, хүреш талазы-биле часты-рыны кылырлар.

Тыва хүреш тускай чурумнуг бо-ла-да, ону кайда-даа бижип дүрүм-чүттээн, ону чүгле хоочун мөгелер билдирел. Моон мурунда болуп эрткелден область спартакиадазын көзүлгени болза, чамдык аныяк мөгелер, эң-не ондагайлыг, мөгелер-нин хергелес хоругдул кааны «хол кыскаштар», «сенчилээр» аргал-нары хергелей бээр чүүдлер тургу-лаан. Мөгө салышкынның чур-умунга таарышпас чүүдлеринин би-рээзи болза, чамдык мөгө салыкчы-лары (судьялар) эми эртир алгыр-жыр, мөгелерин хостуг хүрештирбес, оларны ол-бо талазында часкагы-лаар, ындыг мындыг арганы херге-леп алгыр чоруу база шын эвес. Оларның херээ болза, мөгелер хү-рештин чурумун урвейин шын хүре-жип турарын хайгаарап көрү бо-лур.

Бистин областа болунуч спорт та-лазы-биле мергежилин бедитпи-шаан, күш-ажыл-биле спортту хол-баштырып билдире культурулук, аныяк мөгелер эвээш эвес бар. Ындыглар-га, Сүт-Хөл районун колхозчу мө-гелери Айыжы, Мартаажык, Каа-Хем районун Сарыг-Сеп МТС-те бригадир К. Лифанов, Барыын-Хем-чик районда «Победа» колхозтун мөгези Сергештей, Кызыл районда аныяк мөгө Шактар болгаш өскө-лер-даа хамааржырлар. Хүреште спорт талазы-биле бедик түнелди чедип алырда чүгле дыштанылга хереглетинер эвес, харын мага-ботту дадыктырар, спорттун өске-даа кы-лалары: чарыш, черниң узун, беди-ин халыыры, эң ылангыя гимнасти-ка кылыры болгаш сугта эштири болгаш өске-даа хевирлерин мога-р чокка кылыры негетинер.

Областың күш-культураларының чедиги спартакиадазы чоокшулап келген, ол бо чылдың июль 20-де Кызыл хоорайга эгелээр. Спорттун өске көргүзүлгери-биле кады нацио-нал хүреш база болур. Райкүүско-нар болгаш ВЛКСМ-нин райкомна-ры ол маргылдаага колхозчу спорт-сменнерни калбаа-биле кириштирер соруганын чедип алыры негетинип турар. Область спартакиадазынга бирги черин алган мөгө—хүреш талазы-биле область чемпиону деп хүндүлүг атты чедип алыр.

С. ТАМБА.

Башкы кадрларын шын шилип алыр

Бүгү-нитиниң ыявыла өөредил-гезин чедиишкиниг боттандыраарда башкы кадрларын шын шилип алы-ры база улуг ужуру дузалыг. Бо та-лазы-биле Чөөн-Хемчик районун улус өөредилге килдизи (эргелекчи-ин эш Шоев) шыгыгы ажылдавайн турар.

Ол дугайында «Коммунизмче орук» колхозтун Чыраа-Бажынга эге школа эргелекчизи турган Сал-чакова чижекке ап көрээлинер. Салчакова 1948 чылдын мурунда Баян-Тала школаның башкылап тургаш, оон херек журунда башкы ажылында үндүрткен. Оон соонда 1952 чылда Салчаковага башкылар эргени районо эргелекчизи эш Шоев чүге бергени билдинмес, Тамара Салчакова өөреникчилерге быжыг билги бээриниң улуу, харын-даа би-чини уругларны демир кижизидип, арага—дарыга хандып, бодунун аша башкы Мартык-оол-биле шош-соода организастап, чурттап олурга-ны башкылар бажынын соңгала-рын чуура шаап, бирле кара-тура-зында аажылап келген.

Эрткен өөредилге чылында Салча-кова 500 рубль өртектиг одаар ыш-кажазын бузуп оттулган. Ол ыш-как школаның чөм продукциязын-дан 38 килограмм далганын базар-лап саткан болгаш чигир, конфетти туразы-биле ап чип кыштаан.

Школаның баштаар кижизи бүгү талазы-биле ыңчаар буступ дүшкен

турда, ук өөредилге чериниң ажылы база-ла аргажок турган дээрин чу-гаажок. Ол школа чыны шаала-була түнүң үндүрүш, өөреникчилерин эрткен күзүн алган өөредилге ном-нарын, будук шилдерин, демир-үжүк-терин болгаш өске-даа өөредилге херекселдерин демир хавырып ал-байн барганын ужурунда, ук шко-ланың өөредилге баазы ам кончуг ядараан. Эш Салчакова бо-дунуң эрге-дужаалын ажылгап ал-гаш, күрүне хандыргызынга өөре-нип турган өскүс Сержинин оон үндүргөш, оон орнунга күрүне хан-дыргызынга бодунуң оглу Миша-ны кирип алган.

Черле ыңчаар совет башкы болу-рунун шинчизи Салчакова бичин-даа чок. Эш Салчакова дыка хөй колхозчулардан алган өрелерин ба-за төлөвейн чоруй барган.

Ол ышкак Калинин аттыг колхоз-та 7 чыл школының башкызы эш Түметей мораль талазы-биле буступ, арагага хандып, социалистиг өг-бү-лелерин аразынга кирип, кысып-чыг бак чүүдүл үүлгедип келген. Тү-метейиниң эн чоок сандаргай өңү-үндө интернат эргелекчизи Хою-оолдун үстүнде кижилерден ыла-лыр база бичин-даа чүвези чок.

О. МОНГУШ-ООЛ.

РЕДАНЦИЯГА ЧАГААЛАР

Аныяктарның культурулуг негелдезин кым хандыраарыл

Бо чылдың июнь айның 28-те ке-жээкиниң 8 шак ажып турган үези чүве. Барыын-Хемчик районун тө-вү Кызыл-Мажалык суурга чүгле ийи шак бурунгаар чазы болуп эрте берген. Агаар шала шык болгаш се-ринин. Кежээки чөм хайындыр-гаш изиди от салыпкан шала дуннааргай бажынга олургаш даштыга үнүп келирге серин салгын кижиниң ма-га бодун сергедип турар. Суурнуң кудумчузунда бүрт дээр биче-даа до-вурок чок, райпонуң төп мага-зчининиң чанында болгаш өске-даа биче-биче онгарчыгаштарда ча эргекчи частың хөөлбек суглары кылаанын чыткылаан.

Кончуг таптыг кетинип алган ке-зек оолдар, кыстар суурнуң кол ку-думчунуң өрү районун культура ба-жыныңче утлап, чоргаары кончуг чергелештир басып бар чораннар. Оларның кезек-кезек чаныгс угда деңге үнгөн хөгүлүг каткылары элээи ыракка дыналып турган.

Райпонуң столовазынга чөмөнип олурган ак буза хөйленниг, чуга ка-ра юбкалыг, бажының дүгүн кончуг таптыг актаар дырап алган, кызыл чаактыг уруг стол ажыр дундуна ка-ды чөмөнип олурган эжинден мынча деп айттырган:

—Бо көдээ культура бажыңыга чүү болур-дыр, чарлал көрдүң бе, эжим? Эжи биче бодангаш:

—Та, чоп черле кино-даа чарлалы көзүлбеди, азы хурал болур чүве ир-ге бе?

Демги уруглар чөмөнип алгаш кудумчуну өрү чоктаагы база-ла культура бажыныңче утлапканнар. Олар хостуг шақты культурулук дыш-танылгага чөп ажылап, чаа-чаа со-лун кинолар, шилер, концерттер көөрүн, азы кандыг бир болушкунун дугайында, коммунизмин улуг тудууларынын, коллективтиг ажы-лагының артык күштүгүн болгаш өске-даа айттыргаларын дугайында лекция, беседа дыннарын күзеп но-рааннар. Ол дэрге совет аныяктар-нын хоойлу эзугаар культурулук не-гелдезин деп чүве номчулукта билдин-гир.

Олар районун культура бажы-нынга чөдө бээрде олардан өске он хире аныяктар оон кырылозунуң кырында, демир суурже көрүп ал-ган, бир-ле чүведен чөгөнгөн ышкак турганнар. Оларның аразын-дан кара костюмнуг бир аныяк оол тургаш:

—Кириңер, кириңер уруглар, си-лерни манап турар чүве-дир.

Оолдун ойнай, сылдай чугаалаан чугаазының ужурун билбейн уруглар оларны эрте кылаштакш эжики

барып тыртарга так, сенчизин көөр-ге ийи улуг кадаглар-биле дуй шаап каан болган. Аалчыларны культура бажыны ыңчаар «хүлээп ал» турар ышкакыл.

Суурнуң аныяктары ыңдыг байдал-га чаныгс удаа эвес таваржып ту-рарлар.

Барыын-Хемчик районун аныяк-тары, эң ылангыя үндөин чурттак-чы аныяктары болза, шаанда ыш-каш, тайга сыннарга чаныгс-чаныгс чурттап чоруп, коданындан өскээр болаар чүвези чок кижилер эвес-ле болгай, олар бистин үениң совет аны-яктары, оларның медресели бедик, культурулук негелдезин улуг. Район-унуң ажил-агыйи сайзырап, экономи-казы хун-бүрүде быжыгып турары-биле кады ажылчы чоннарын, аны-як өскөниң коммунистиг медресели бедик, культурулук негелдези өзүп ту-рарын кым-даа маргыжып шыдавас. А оун кым хандыраар ужурулук?

Кызыл-Мажалык суурнуң аныяк-тарының, комсомолчуларының күжү-биле чаа-чаа совет солун шилерин, ырларын, концерттерин организастап, чурттакчы чонга көргүзөр арга бар дээринге кым-даа чигинмес. Хамык ужуру оларны чүгле организастаа-рында.

Эжин дуй шаап каан тургулаар культура бажыны даштыкы хевирин көрүшүгү эки, иштики хемчээли дел-гем чаагай, культура-массалыг ажил чорударынга кончуг таарымчалыг оран чүве-дир. Ындыг-даа болза, оон амгы байдалы эң-не чөгөнгөн. Каш чылдар бурунгаар долгандыр херимин турган, ооу ам чок, ишти-ки дерилге шимелдези көнгүс. Сеп-телезин кылбайн турар, сонгалары ойбак. Райпонуң чамдык ажилдак-чылары болза, культура бажынын септээр хөрөңги бар деп турар, ону та чүге ажыгласа чүве? Культура бажынын директору эш Очур-оол ол ажылында шожукач-кижи деп турар, ону черле канчар эдил болбас деп.

Культура-чырыдышкын килдизи-нин Барыын-Хемчик районда инспек-тору эш Романюк бодунуң албан хү-лээлгезин эң-не харысалга чок күү-седип турар. Оон ынай ВЛКСМ рай-кому, оон секретарлары эштер Су-рунтур, Даныков олар аныяктарның ортузунга культура-массалыг кижизидилге ажылы чорутпайн турар деп түнел кылар болза, биче-даа часты-рыг болбас.

Д. БАЙЫР-ООЛ.

Колхозта номчулга бажынының ажылыңче кичээниг салыр

Сүт-Хөл районун Алдан-Маадыр сумузуунуң ажылчы чочу хуу ажил-дыг көшкүн амьдыралдыг чорая-нындан кезээ мөңгөдө чарлып, кол-лективтиг ажы-агыйче шилчип, чаа культурулук амьдыралды тургузуп, чылыг, чырык бажынарже кирип турарлар. Ном болза, билдирерин үнер дөзү, кым хөй ном номчуру болду, ол хөйүн билдир деп чүвени колхозчулар, ылангыя аныяк өскө-нер ам билдирел. Ычангаш олар 1950 чылда Калинин аттыг колхоз-ка номчулга бажынын организастап тургускаш, оон эргелекчизинге ком-сомолчу Дыртыйлайны томуйлаан. Ол колхозка баштай тускай номчул-га бажыны чок турганындан эш Дыртыйлай бодунуң өөнге номна-рын салып алган. Ындыг турбуже колхоз баштаар чери номчулга ба-жыны кылдыр таарымчалыг чери тургузуп бербээн. Сөүлүнде каш ай-лар эрткен соонда колхоз контора-зын өрээлдээш, номчулга бажыны кылдыр бичин кызы чери тургус-кан. Оон турар бажыны эпчок-стол, сандай өске даа хер-херексел чүүдлери-биле четче хандырттын-маан турган.

Чоннуң негелдезин кажан хандыраар ирги?

Совет чоннуң материалдыг болгаш культурулук амьдыралын сайзырадыр дээш большевик партия болгаш со-вет чазак улуг сагыш салып турар.

Ындыг турбужа, Чаа-Хөл районун Хереме сумузунда садылгачы эш Белек-оол чоннуң негелдезин чедип хандырабайн турар. Белек-оолдун бодунуң чурттап турар чери Ус суунуң ол чарында, хергелекчилер болгаш сады—сүгүн бир талазында болуп турар, садыг кылып алыр дээш хергелекчилер садыгыны 1—2 хо-нук манап чадааш чоруй баарлар. Устуң суу улгады бергенде ону ке-жери бергедей бээр болгаш айымы-дыг, ындаг-даа болза, хергелекчилер

Ол номчулга бажынының чаа эргелекчизи Комсомол колхозчу чо-нук ортузунга ном-биле танылдыга ажилын кылбайн турар. Чоннуң ортузунга лекция, беседаларны ном-чулга бажынынга колхозчулар, ылангыя аныяк өскөнер хөйү-биле келеш дыннарын сонугурап турар. Номчулга бажынында номнар пол-каларлыг болза-даа, бажыны ишти хирлиг болганындан номнар дову-рак аларган тургулаар. Кожан ажы-тына бергенде көөрге, чүгле чаныгс эргелекчи боду турар. Кожаны кол-хоз конторазында колхозчулар дола берген турза-даа, номчулга бажыны бар деп чүвени билбес чыгың. Кол-хозтун баштаар чери номчулганың делгем улуг бажынын тудуп алыр деп бодалаан. Культураның база бир чугула чери болур клуб чогу-нуч хараазындан хурал кылар чери чок.

Калинин аттыг колхозтун номчул-га бажынынга таарымчалыг бай-далды тургузуп, оон ажылын чогуур денелге чедир көдүрбүшаан, кол-хозчу чоннуң негелдезин чөп хан-дыраар ужурулук.

Х. ХӨӨКҮЙ-ООЛ.

Империалистиг буржуазияның чо-нга удур реакциялыг политиказын империалистиг араатаннарын бодун бердинген чалча эдеринчилери болур барыын социалистер идекейлини-биле деткип турарлар. Боттарының чурттарының национал эрге-ажык-тарынга хора чедиреринин оруунче ажы-биле кирген барыын социали-стер болза, америк-дайым кысыкчы-ларының бүгү агресци хемчел-лери деткип турарлар.

Барыын социалистер бодунуң хо-озун космополиттиг пропагандазы-биле национал талазы-биле ден эрге дээш демселге улустарның күзө-лсоруун божааннадыр, америк импери-ализминин делегей тергиделинче кордалы «үндөзилээрин» орадал-жып турарлар. Барыын социалистер-нин организастап турары бүгү-ле хе-вириниң бүгү-делегей чөвүлөп хурал-дары болза, америк империалистер-нин агресци планнарын боттанды-раар дээш, делегейин чаа чаа-дайынын кысыры дээш, бүгү-ле де-мократтыг күштерин басып, капита-листиг чурттарны фашистиг болду-рары дээш хөдөлөп турар шпавона-рын болгаш эңчүк-чөңгөз талаак-чыларынын чыжы болуп турар.

Бо үениң буржуаз культуразы болза, буураашкынның болгаш сан-дараашкынның быжыг илчирбени-ге кирген туруп турар. Буржуаз со-циология, политиктиг экономика бол-гаш философия болза, күш-ажылды капиталдык араатаныг дарлаар чоруун, база империалистиг калдак-чы чорукту болгаш колония дарла-лын шындыраар бар шаа-биле орадалжып турар. Буржуаз парлам-да чаа дайынга кичи эди чиир кыл-гырыларын парлаары-биле импери-алистиг «политиканың» күжүн мак-таары-биле, өдүмү болгаш узуткач-чы чорукту суртаалдаары-биле дол-ган. Империалистиг идеологияны чепселээр дээш малызузистовнуң кичи төрөлгөтенге «жээниңг» «те-ориянын» база катал ковайтын эзеп, ону хүлээп ап турарлар. Буржуаз парламда, радио, кино делегей дайынын кысыры орадалшкан

яны-бүрү пропаганданы чорудуп турар.

Монополистиг капитал болза, үр-елишкиниң болгаш өлүмүнүң чеп-сектерин ажылап, эртемни дайын белеткеленин сорулгаларыга ча-гырткан. Амгы үеде эртем-шинчи-лел ажылынга бүгү-ле чарыгалдар-ның 90 ажыг хуузуз америктиг ча-заа дайын белеткелинче, колдуунда а атомнуг чепсекти болгаш кижилерин массалы-биле хандыыр өске-даа чепсектерин бүдүреринче утла-ндырып турар. Ханыг америк импери-ализм Кореяга бактериологтуг болгаш химиктиг чепсектерин ажы-лааш, кичи төрөлгөтенге удур кал-чалалыг кем-бурууну үүлгеткен.

Капиталистиг кулданыкчыларын боттандырып турары дээрбелдип болгаш күчүлөдип политиказы бол-за, улус массаларын улам-на күш-телип турар килденээшкени болгаш шиптирлиг удурланышкыны биле үскүлөжип турар. Капиталистиг чурттарның ажылчы чоннары ка-питалистиг дарлаалга удур, тайбын, демократия болгаш социализм дээш демселдин карачангыш шын оруун айтыр коммунист партияларын долгандыр улам-на сырый катыжып турар.

Дайын сөөлүндө үеде болза, ка-питализминин нити кризисиниң чи-дигленишкини капиталистиг систе-маның турш чогуңуң болгаш төөгү-ге буруудатырганын дугайың, со-циализм-биле революшчу орук-биле солдатунарының чайлаш чогуңуң дугайын марксизм-ленинизм кайгам-чыктыгы-биле бадыткап турар. Чүгле социализм ажылчы чоннары кан-дыг-даа дарлалдан, ажил чок чорук-туң, империалистиг дайынарнын айылдарындан чайлашып, экономи-каны соксаал чок бедидеринге, ажылчы чоннарын материалдыг болгаш культурулук денелден чай-галы чок бедидеринге таарымчалыг байдалды тургузуп турар деп чүвени төөгүнүн дуржулгазы көргүзүп турар.

И. ТИХОНОВ.

УЛУС ДЕМОКРАТИЯЗЫНЫҢ ЧУРТТАРЫНДА

Кыдаттың мурнакчы ажилчы чоннарын бүдүрүлгенин удуртур ажилдарынче депшидип турар

ПЕКИН. Кыдаттың коммунисттик партиясынын ТК-зынын сонгу-кыдат бюрузу болза, эконоимикалыг тургузушкуну күштөлдирер со-рулга-биле апрель айда үлөтүрү-де удурткучу ажилдарга 8 муң хире кадржаан ажилчынагы кий-рери-биле черелештир бүдүрүлгенин мурнакчыларын удуртур ажил-дарга депшидерин сүмөлөп турар айгышкынны партианын кудуку организацияларына берген дээр-зинин дугайын «Тяньцзиньжао» солун бижип турар.

Бо чылдын июнь айың төңчү-зүңгө чедир Хэбэй провинцияга 4 муң кадржаан ажилчыларны ши-

лид алган болгаш оларнын бир жи-зия үлөтүр черлеринде удуртур ажилдарда, а чамдызы тускай курстарда өөренип турар. Чатар, Шавьси, Хэбэй болгаш Суйюань провинцияларында 2 муң ажилчы-варны—бүдүрүлгенин мурнакчыла-рын үлөтүрүнү удуртур ажилда-рынче депшиктилээ. Ол ышкаш Тяньцзиньде күш-ажылдын 600 ажыг мурнакчыларын мастерлерге, учас-токтар начальниктеринге депши-ктилээ.

Бо чылдын бүдүрүлгө черлеринин 20 муң хире мурнакчыларын удур-тур ажилдары депшидер дээзин демдеглээ. (СЭТА).

Соңгу-Чөөн Кыдаттың үлөтүрүвүчү чедишкени

ПЕКИН. «Женьмяньжао» со-лунун медээлөп турары болза, Соңгу-Чөөн Кыдаттың үлөтүрү-бүдүрүлгенинин чугула адыры бо чылдын катап тургузар үени доозуп турар болгаш оон ынай хөгжүүрү-нүн чаа үезинче эзелеп кирген.

Департаментинин удуртулгазында туруп турар бүгү бүдүрүлгенинин продукциянын ниити өртээ 1949 чылга бодаарга 1951 чылда 135,6 хуу өскөн, а ажалдап турар бүдү-рүлгенинин саны 34,3 хуу улгат-кан.

Күрүнениң үлөтүрүнүн продук-циянын өртээ 1950 чылга ден-нээрге 1951 чылда 24,1 хуу өскөн.

Металлургия, хөмүр даш, электр энергетиктиг, машина тудушкуну-нун, өнүг металлургиянын, химик-тиг, пөс-таавы, саазын, резин бол-гаш шил бүдүрүлгелери дайын му-рунда чылда турган деннелиден дыка ашкан.

План өзүгаар алырга, Соңгу-Чөөн Кыдаттын күрүнениң үлөтүрү-бүдүрүлгенинин продукциянын өрт-тээ 1952 чылдын 1951 чылдын ден-нелиден 41,5 хуу ажыр; хуузулда ажал-агылыгыларын үлөтүрү-бүдүрүлгелерин катая алырга, ниити продукция дайын мурунда тур-ганын 10 хуу үлөтүрүлгөн. (СЭТА).

Моол Арат Республикада аймактар, хоорайлар болгаш чер-чер хуралдарына сонгулдалар

УЛАН-БАТОР. Моол Арат Рес-публиканың Улуг хуралынын Президи-думу ажилчы чоннарын депу-тарын аймактар, хоорайлар, чер-чер хуралдарына сонгулдаларын 1952 чылдын октябрь 19-та, воскре-сеньеде эрттирер кылдыр шийтир-лээ.

Ол болза, Моол Арат Республика-

да үндүргөн чаа сонгулда система-зын өзүгаар чорудуп турар ийн ду-гаар сонгулдалар болур. Бүгү-ниити-нин дорт, ден эргелиг чажыт бады-лашкынны Улустун Улуг хуралына эрткен чылын июль 10-да бир ду-таар-ла эрттирген. (СЭТА).

Совет чаарткычыларын дуржулгазын Моолдун тудукчулары ажыглап турар

УЛАН-БАТОР. Моол Арат Рес-публиканың бүдүрүлгелеринде бол-гаш тудукчуларга совет стахановчу-ларын методтарын калбаа-биле ажыглап турар.

Моолдун дашчылары совет туду-гучуларын ажилчынын дүрген мето-дун шийгээдип ап турар. Оон ачы-зында Улан-Баторда тудукчулар бо чылдын баштайгы чарткы чылында күш-ажылдын бүдүрүлгүсүн 11,4 хуу улгаткан, совет чаарткычы-

дугучуларын салгакчыларын саны улам өзүп турар.

Совет Эвилелинин сураглыг туду-гучуларын ажилчынын методтарын дугайында лекцияларын болгаш илеткелдерин ажилчыларнын орту-зунда номчуп турар. Ол методтарын шийгээдип алган бүдүрүлгенин мур-накчылары бодунун дуржулгазын өске ажилчыларга дамчыдып турар. (СЭТА).

Чехословакияда дүжүт ажаап алышкыны

ПРАГА. Чехословакияда чаа дү-жүт ажаап алышкынын кам-паниязы калбарып турар. Словакия да арбайны, кектараны кезер ажал чоруп турар. Прага болгаш Ческо-Будейевич областтарын кү-рүнениң көдээ ажал-агый черлери болгаш чагыс-ай көдээ ажал-агый кооперативтери арбайныч бол-

гаш сурепиттиң бастырылгазын чо-рудуп турар.

Күрүнениң болгаш кооперативтер-нин ажал-агыйларынын хонула-рында айткыч ажаап алышкын машиналарындан аныгда Совет Эви-лелинден алган «С-4» деп он-он комбайннар база ажалдап турар. (СЭТА).

Андрэ Стильдин амы-тыны айыылди

ПАРИЖ. «Юманите» солунун медээлөп турары болза, Андрэ Стильдин кадайы ат салбаан чагаа алган. Оларнын бижип турары болза, Андрэ Стильди боду өлүртүнгөн кылдыр өлүрөп деп турар.

Ону таварыштыр солунун дем-дегеп турары болза, Андрэ Стиль-дин амы-тыны айыылда туруп тур-бар болган ужурунда реакциянын кем-бурулууду чорун болдурбазы-биле ажилчы чоннары серемчелед-диг турарычче кыйгырып турар.

Стильди болгаш кара-бажына-тырган өске-даа патриоттарны кам-галаарында туржуп турар демократ-тыг организацияларын болгаш бүдүрүлгелерин даңзызын солун парлар турар. «Юманите» солунун медээлөп турары болза, Стильди камгалаар дээш шимчээшкениде ка-толиктер, социалисттик партиянын болгаш профэвилелдеринин анаа кезжигүннери хөйү-биле идепкейлиг киржип турар. (СЭТА).

Андрэ Стильге хосталга!

ПАРИЖ. Андрэ Стильди, Анри Мартэнин, тайбың дээш, национал хамаарышпас чорук дээш демиселге киришкен дээш кара-бажына-тырган өске-даа патриоттарны камга-лаар дээш Франциянын ажилчы массаларынын шимчээшкенин өзүп турарын херечилеп турар ме-дээни «Юманите» солун парлаан. Июль 6-да Андрэ Стильди болгаш кара-бажына-тырган өске-даа па-триоттарны хостаар дээш демисел-дин хуралдарына болгаш митинг-леринге 150 муң кижжи киришкен. Гренолбиге болган хуралга 25 муң

чурттакчы чон киришкен. Нор депар-таментиде Ремге—20 муң, Гар департаментиде Кассанольга—15 муң чурттакчы чон киришкен. Полицей-жилерин калды-шынгы чоруктар-ын соксадыр, Андрэ Стильди бол-гаш кара-бажына-тырган француз патриоттарны доп-дораан хостаарып негээн Андрэ Стильдин чугалаан чугаазын Лионуун каш муң ажилчы чоннары деткээнер. Стильди камга-ларынын хуралдары Од департа-ментиде Гавре Анженоруска болгаш Франциянын өске-даа хоорайларын-га хөй кижжи киржикчилг болуп эрткен. (СЭТА).

Волга-Доннун судно чоруур В. И. Ленин аттыг каналынын доостунганын улус демократиязынын чурттарынын ажилчы чоннары изин-биле байырлап турар

ВЕНГРИЯ

ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлели-нин Волга-Доннун судно чоруур ка-налын ажалдарын дугайында док-таалы болгаш каналга В. И. Ленин-нин адын тыпсырын дугайында Чарлыкты Венгриянын бүгү-ле солуннары парлар турар. «Сабал-неп» солун бодунун мурнуку чүүлү-гө мынча деп бижээн:

Волга-Доннун судно чоруур ка-налынга В. И. Ленин адын тыпсы-кан болза, бүгү делегейин улустарынын чоргааралын болдур-ган. Каналдын тудукчуларына, ажилчыларына, техниктеринге, инженерлеринге болгаш эртем ажал-дакчыларына олар изин-биле бай-ырын чедирип, ол хире улуг туду-шкун ажылын чорудуп шыдаар шак ындыг күчүлүг карачангыс чурт болуру Совет Эвилелинге боттарынын өөрүшкүлүг болуш чоргаарла-нышкынын байырын чедирип тур-лар.

Коммунизмнин ол улуг тудуу болза, чүгө Совет Эвилелинин эвес, харын-даа тайбынга ынакшылдыг бүгү-ле улустарнын күштерин улам улгатырып турар. Делегейин улустары, оон-биле кады венгр улус-даа ол кайгамчыктыг үлөгерлиг тургу-зушкун ажылынга сорук кириш-шаан, канчаар-даа аажок улуг чаа-гай ниити сорулга—тайбың болгаш хосталга дээш демиселге боттары-нын күжүн улам-на күрөнишкени-нин-биле үндүрүп турар.

БОЛГАРИЯ

Волга-Доннун судно чоруур ка-налын ажалдарын дугайында док-таалы болгаш каналга В. И. Ленин-нин адын тыпсыр дугайында ССРЭ-нин Чрезвычайный Президиумун Чарлын бистин чурту-вуста тайбынын миллион-миллон талалакчылары сорук киришкенин-биле болгаш өөрүшкү-биле ужуражып турар деп тайбынын болгаш нацио-нал комитетинин даргазынын ора-лакчызы Георгий Пиринский «Ра-ботническо дело» солунга бижээн.

Совет кижилерин, совет эртем-нин болгаш техниканың ол канчаар-даа аажок улуг чаалап алышкыны болза, коммунизмнин улуг сталин-чы тудуктарынын чедишкенин боттанып турарынын база бир чаа херечиледи болуп турар. Кижилер-нин чагай амыдыралынын эрге-ажыктарына, аас-кежиктиг болгаш өөрүшкүлүг амыдыралды тургуза-

рынга бойдушту таарыштыр чаарты-рынын херээнге кижжи төрөлгенин үндүрүп турган ындыг улуг, калба-рышкынын күжү төөгүгө кажан-даа туруп көрбээн. Кажан Америка-нын Каттышкан Штаттары болгаш өске-даа капиталисттик чурттар бот-тарынын бүгү-ле экономиказын чаа кем-бурулууду дайынны кыпсырынга, кижилерин массалык-биле узуткаары-нга таарыштыр тургузуп турар үедө Волга-Доннун судно чоруур каналынын тудушкуну дооступ, ону ажыгалга кирген болуп турар. Улустарнын чагай чоруун улам-на эжикилип, коммунизм тургузуп ту-рар делегей-биле, делегейин чаа дайыннын өртүн кыпсып турар ка-питалисттик делегейин аразында кайы хире ылгал-чөрүлдээлиг болуп турары тодаргай.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ

Волга-Доннун судно чоруур ка-налын тудууну доозулганынча ду-гайында медээ болза, Чехословакия-нын бүгү-ле хоорайларыга болгаш суурларына-даа тергин дүргени-биле тарай берген болгаш совет улустун ол чаа кайгамчыктыг ти-илдеги дээш улустун чоргаарла-нышкынын болдурган.

Волганы Дон хем-биле катышты-раарынын дугайында орус улус ийн чарткы чус чылдарын дургузунда болуп келген. Ынчалза-даа, ону чүгө совет кижжи—коммунизмге кирер эжиткин эргинде басып турар киж-и ол хире улуг ажалды боттанды-рып шыдаар аргалыг болган деп чехословак радио дамчыткан.

Ол канал болза, чүгө Совет Эви-лелинге эвес, харын-даа улус демо-кратиязынын чурттарына эч ыла-гыя тайбың лагеринин эч-не ба-рын талазында кыдында чурт—Чехословакияга-даа канчаар-даа аажок улуг ужур-дузалыг болуп ту-рар. Ам Чехословакия бодунун тө-гүзүнүн дургузунда Москва-биле, Ленинград-биле болгаш өске-даа совет хоорайлар-биле дорт суг ору-гуг болур. Чехословакиянын бүдү-рүлгелеринин кылган продукциялар-ын чүдүрген парохоттар Дунай хемнеп, Венгрияны болгаш Румы-нияны дамчааш, Волганын парохот-тар доктар черлеринче айтш чор-руп турар болурлар. Узбекистаннын хөвөнин, Уралдын демрин, Ленин-градтың болгаш Москванын завод-тарынын машиналарын, Чехослова-кияда социализм тургузушкунун

чепсек-херекселдерин болгаш Чехос-ловакияда казар деп турар Орда-Дунай каналдын херекселдерин чү-дүргөн совет парохоттар Волга-Дон каналын таварыштыр шимчеп чо-руптарлар. Улуг Ленин адын ка-далгала Волга-Дон каналдын ажыгалга киргени-биле беш далай-ларны тавараан канчаар-даа аажок улуг суг оруун тургузарынын дугайы-нда сталинчы план боттанган. Ол каналдын эриктирилген эзелэш бу-гү-ле далайларны дамчааш, парохоттар чырык өртемчейин бүгү-ле ужу-кыдыларына чедө берип болурлар. Ол оруктар болза, бүгү-делегейин улустарынын аас-кежик-тиг чурттаалгазы дээш совет улустун тайбынын камгалап, быжыглаары-нга чайгылыш чок тура-соруун ды-наткан медээлерин неперээр суг оруу болуп турар.

ПОЛЬША

Волга-Доннун В. И. Ленин аттыг судно чоруур каналынын тудууну доозулганынча дугайында медээни польша хөй-ниити улуг сеткил ха-нышкын-биле ужурашкан.

Волга-Доннун судно чоруур ка-налы, Цимлянский суг күжү-биле ажалдаар станциянын болгаш суг-гарылга системаларын бо хире кыска хуусаанын дургузунда туду-тургускан чорук болза, социалисттик индустриализациянын канчаар-даа аажок улуг чедишкени болуп бол-гаш совет тургузугун артык күш-түнүгү тодаргай барымдаазы болур.

Кажан дайыннын америк кыпсы-кылары болгаш оларнын чалчалары дайын кыпсырынга белеткенип, чеп-секти эндере будуруп үндүрүп тур-да, кажан империализмнин идеоло-гиязы «кудуку расаларны» узуткаары-нда, дайынны чорударында аныгда орук кижилерде чок дээр-зини дугайында чулуруп турда, совет улус болза, боттарынын тайбын күш-ажылынын улуг байырын, бой-душту күжүн тиленээ совет улустун байырын демдегеп эрттирер турар-ды.

Коммунизмнин улуг тудуктары болза, Совет Эвилелинин Сталинчы тайбын политиказынын эч-не тодар-гай көргүзүшкүнү болур болгаш улустарнын аразына найралда-жышкынын политиказынын, тай-бынын болгаш бүгү-ниитинин ай-мыл чок чоруун улам быжыглаары-нын политиказынын барымдаазы бо-лур деп «Трибуна люду» солун би-жип демдеглээ.

Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелинин онза сессиязынын ажилынын түңнелдеринин дугайында даштыкы парлалганың бижип турары

КЫДАТ

ШАНХАЙ. Бүгү солуннар Тай-бынның Бүгү-делегей Чөвүлелинин онза сессиязынын доозулганынын дугайында дыналыгы парлар, база анаа чүүлдерин хамаарышты-рып турар.

Япония болгаш Барын Германия америк империализмнин херек кы-рында колониялары, шериг базала-ры апарган деп «Вэньгуйбао» солун мурнуку чүүлүнде бижип турар. Кореяда тайбынчыдылга соксап турар, чаа басып кирген агрессор бакте-риологтук дайынны чорудуп, туттур-ган шериглерин узуткап чок кылып, Кореяда дайын объектилерин эвес черлерин араатангы бомбалааш-кынга таварыштырып турар. Бо бүгү болза, делегейин кырында дайыннын айылы диргелип кел-генин илерээшкени болур деп солун дынадып турар.

Чүгө Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелинин кыйгырларынын дет-кип, катыжып база тайбыннын хер-рэн камгалаарыга бүгү күштерин берип тургаш, улустар бүгү-делегей-ге тайбынын камгалап, агрессорнуң караңгы-дүмбей планнарын буза-шаан шыдаар деп солун бижип турар.

Тайбынын Бүгү-делегей Чөвү-лелинин доозулган сессиязынын чугу-ла ужур-дузалы болза, оон шийтир-лери тайбынын чедишкенин тай-бынга ынакшылдыг улустарга көр-гүзүп турарында болур деп солун бижип турар.

БОЛГАРИЯ

СОФИЯ. Бүгү болгар парлалга Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүле-линин онза сессиязынын шийтир-ленине улуг кичээлгэй салып турар «Отечествен фронт», «Труд», «Наро-да младеж» болгаш өске-даа солун-нар мурнуку чүүлдерин болгаш ре-дакция чүүлдерин сессияга хама-арыштырган.

Тайбынын Бүгү-делегей Чөвү-лелинин онза сессиязы улустар аразы-нын күженишкенин амгы кол чылдаганы болуп турар кол айты-рыларын көргөн деп «Отечествен фронт» солун бижип турар. Импе-риалисттик планнарын чылча-шавары-нын херээнге чаа салышкыны ол сессия кирген.

Тайбынче бүгү улустарнын күзөл сорун илередип турар Берлиннин күчүлүг үнүгө тайбынын херээ оларга үнелиг болгаш дайынны көр-хөн чок бүгү ак-сеткилдиг чуректер катыжып дынап турар. Ол үндө дүвүрээин болгаш ундараашкын чок. Улам-на көвүдөп база өзүп ту-рар тайбынын күжүгө чайгылыш чок идегел ында дыналып турар.

Кижжи төрөлгенин салым-чаа-ны улустарнын боттарында бо хире улуг хемчээлге мынчага чедир кажан-даа хамаарышпаан, сентябрь-нын 5-те Венага болур тайбын кам-галаарынын чаа конгрессинин му-рунда ам туруп турары ышкаш ыл-дыг улуг сорулга тайбынын демис-селчилеринге кажан даа турбаан деп «Труд» солун мурнуку чүүлүнде бижип турар.

Тайбыны манавай, харын чаа-лап алыр деп чүвени ажал херек кырында көргүзүп, боттарынын хуу-да күштеринге идегээр улустарнын ортузунда бистин күш-ажылчы улу-зуvus туруп турар деп «Труд» со-лун бижип турар.

Бодунун шивээзи—Совет Эви-лели долданыр сырый катышкан улустар тайбынын камгалап болур болгаш камгалаар ужурулуг.

АЛБАНИЯ

ТИРАНА. Албаниянын телеграф агентилелинин дамчыдып турары болза:

Албан солуннар Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Берлинге болган онза сессиязынын доозулганынча мурнуку чүүлдерин хамаарыштырып бижип турар.

«Зери и популит» солун «Тайбын камгалатынган туруп болур, тайбын камгалатынган турар» деп чүүлүнде Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүле-линин сессиязы улустарнын эки күзөл болгаш күзөл-соруун илереткен, дайыннын айылыларын төндүргөн турарына, тайбыны хандырган ту-рарына шуут сонугалдыг кижилер-нин үнү чангыланып турган деп бижип турар. Ол сессиянын ажал-дары тайбын дээш демисели улам ынайгы күштөлишиктинге чедирер чигзини чок. Ол ажалдар болза, бүгү-делегейин бүгү шийтирлетин-мээн чугула айтарыларын ший-

тирлээринге улуг дузаламчы болур. Улустарнын эрге-ажыктарына удур база оларнын күзөл-соруунга удур чүү-даа чүве шийтирлетинмес деп чүвени төөгү көргүзүп турар. Улустарнын эрге-ажыктарына болгаш күзөл-соруунга удур бүгү кижилер буураашкына таваржыр.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ

ПРАГА. Чехословакия улус Тай-бынның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Берлинге болган онза сессиязынын ажилын улуг сонугал-биле хай-гараан болгаш анаа хүдээ алган шийтирлери бүрүнү-биле деткип ут-каан. «Бүгү-делегейин улустары тайбын дээш демиселде» деп эгелиг мурнуку чүүлүнде «Руде правоз» солунун бижип турары болза:

Тайбынын Бүгү-делегей Чөвү-лелинин Берлин сессиязынын резолю-циязы болгаш кыйгыры болза, бот-тарынын хүрээленин улам-на сырый болгаш меделерди-биле катышты-рып турар кижжи төрөлгетиниң хөй кезинин чалбыштыг манифестизи болур болгаш оон-биле бүгү-ниити тайбыны хандыгар төлөөдө, тай-бынның бүгү күштеринин тиелтир-бес фронтузун тургузуп турар.

Тайбынын Бүгү-делегей Чөвү-лелин хүдээ алганы төөгүлүг доку-ментилер болза, Берлин сессиязы чус-чүс миллион тайбын талалакчы-ларын эч-не шын оруктап эдертир дээш көргүзүп турар. Ол орукту улуг Сталин тодазы-биле айткан, оон чугалааны болза: «Бир эвес улустар тайбын камгалаарынын хер-рэн боттарынын холунга алыр бол-гаш ону туюлунага чедир камгалаар болза, тайбын камгалатынган бол-гаш быжыгалатынган турар». Эш Сталиннин бо төөгүлүг сөстөрүнүн ханы утказы Тайбынын Бүгү-деле-гей Чөвүлелинин сессиязынын ший-тирленин фраза бургузунде кирип турар. Тайбынын Бүгү-делегей Чө-вүлелинин бүгү шийтирлери бистин чурттуң ажалчы чоннарынга улуг ужур-дузалыг болуп турар. Тайбын-нын Бүгү-делегей Чөвүлелинин сес-сиязы болза, тайбынын херээ ал-дарыг тилендегени чедип алыр деп чайгылыш чок идегелди биске ка-тыштырган. (СЭТА).

Кореяда болушкуннар

Улустуң армиязынын Кол командьлалынын дыңдыны

ПХЕНЬЯН. Корей Улус-Демо-краттыг Республиканың Улустун ар-миязынын Кол командьлалынын июль 13-те медээлөп турары болза, корей Улустун армиязынын каты-жышкыны болгаш кыдат улустуң эки-турачыларынын кезектери бүгү фронттарга камгалалдын ту-дуушкуннарын мурунда турган ту-руштарында чорударын үргүлчүлөп турган.

Кэсонун муруну талазында чөөн талакы фронтга дайын артиллерия боолаашкынын деткимче-биле кады-шынгы атакалары каш-даа удаа кылган. Атакалар ойтур шаптырган. Дайын дириг күш болгаш техника талазы-биле улуг чидиритге таварышкан.

Өске фронттарга өскерлишкни-нер болбаан. Разведка тулушкун-нары болгулаан.

Дүүн болгаш бо хүннерде Улустун армиязынын зениттик кезектери бол-гаш дайыннын самолёттарын кедеп адар аңчы-адыжылары Корей Улус-Демократтыг Республиканын чөөн талакы болгаш барын талакы эрик-теринде тайбын чурттакчылыг чер-лерге халдаашкына киржип турган дайыннын 4 самолёттарын андара аткан.

ПХЕНЬЯН. Корей Улус-Демократ-тыг Республиканың Улустун армия-зынын Кол командьлалынын июль 14-те медээлөп турары болза:

Эрткен хүнүн дургузууда корей Улустун армиязынын катыжыш-кынары кыдат улустун эки-турачы-ларынын кады хөделишкенири-биле фронтунун аңгы-аңгы участка-рына кады-шынгы тулушкун-нары дайын-биле чорудуп, оон ди-риг күжүнө болгаш техниказынга улуг чидириттери таварыштырган.

Кэсонун муруну талазында чөөн талакы фронтга дайын артилле-риянын боолаашкынын деткимче-зи-биле ол хүнүн дургузууда чээр-би ажыг атакалары кылган, ынал-за-даа ол атакаларын шуптузун ой-тур шапкан.

Өске фронттарга онза өскер-лишкениер болбаан.

Бо хун бистин шериглеривис Нампо районула барын талакы эрикке дайыннын ийн корабльдерин суг дүвүнче дүжүр аткан. Ол ко-рабльдер тайбын чурттакчылыг чер-лерин боолап турган.

Бистин зениттик кезектеривис бол-гаш дайыннын самолёттарын кедеп адар аңчы-адыжылары бо хун тыл-да чурттакчылыг черлерге араата-ны халдаашкына киржип турган дайыннын 3 самолёттарын ан-дара аткан болгаш 6 самолёттарын үрей аткан. (СЭТА).

Совет Эвилели болгаш улус демократиязынын чурттары-биле садыгы калбартыр аягы ажилчы чоннар негеп турар

ЛОНДОН. «Дейли уоркер» солун-нун дынадып турарын өзүгаар алырга, дагжыларын национал профэвилелинн Скарборода (Йорк-шир) болуп турар конференциязы-нын киржикчелери болза, Англия биле Совет Эвилелинин болгаш улус-демократтыг чурттарын аразы-нда садыга кылмап моонда-тарны чок кылырын негээн резолю-цияны чангыс эп-сеткилдиг деткээ-нер. Аш-чемнин болгаш чиг-эттин даштыкыдан кирер чоруун чиягедир-де калбак садыг харылзаларын тургузары эргежок чугула, садыгын калбартыр чорук ажал чокталыр чорукту чок кылып, улустар аразын-да харылзаа байдалдары эжики-лип, тайбын болгаш найралдыг ка-ды ажалдажылганы тургузарына дузалар ийик деп үстүнде резолю-цияда чугаалап турар.

Бир эвес машина тургузушкун үлөтүрүнүн продукциязын дашты-кыже үндүр садыглар эргени Ан-глияга тыыспас болза, Англия аш-чемни болгаш чиг-этти кир садып ап шыдавас. Америк монополиялар-нын политиказы англи улустун амы-дырал деннелинге улуг хура чеди-рип турар деп Шотландиянын даг-жыларынын эвилелинн даргазынын оралакчызы Докон Вуд резолюция-ны кирип тура чугаалаан. (СЭТА).

Харысалгалыг редакторнун оралакчызы Д. О. БЕГЗИ.